

Інше

Коломієць Михайло Вікторович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ЦІЛІ ТА НАПРЯМКИ

***Анотація.** В роботі проведено дослідження міжнародного співробітництва Служби безпеки України: цілі та напрямки. З'ясовано, що національна безпека може бути гарантована за допомогою потужного потенціалу стримування або за рахунок участі країни у впливових потужних організаціях.*

***Ключові слова:** міжнародне співробітництво, цілі міжнародного співробітництва, Служба безпеки України.*

Особливість становлення в Україні правової держави та органів СБУ полягає в тому, що воно відбувається одночасно з перетворенням громадянського суспільства. Характеризуючи сучасний етап розвитку держави та суспільства в цілому, вчені визначають це суспільство як систему самостійних і незалежних від держави суспільних інститутів і відносин, які створюють умови для реалізації приватних інтересів і потреб індивідів і колективів, для забезпечення життєдіяльності в соціальній, культурній та духовній сферах, з метою їх відтворення і передачі від покоління до покоління.

Ратифікувавши європейські нормативно-правові акти, в тому числі і про основи національної безпеки України підтвердила своє зобов'язання дотримуватися їх в чинному законодавстві.

У розвиток теорії правового регулювання діяльності Служби безпеки України істотний внесок внесли юристи: С. С. Алексєєв, В. Б. Авер'янов, О.

Ф. Андрійко, Д. Н. Бахрах, А. Н. Бандурка, А. Ф. Белов, М. В. Вітрук, В. А. Козенюк, Ю. Ф. Кравченко, Л. Б. Невзлін, В. М. Манохін, В. В. Мальков, В. А. Моїсеєва, Р. С. Павловський, В. Г. Пилипчук, Г. Г. Почепцова, М. П. Стрельбицький, А. Н. Ярмиш та інші. Разом з тим питання міжнародних основ функціонування Служби безпеки України залишається недостатньо дослідженим.

Метою є теоретичне дослідження міжнародного співробітництва СБУ, а саме цілі та напрямки.

Національна безпека України досягається шляхом проведення виваженої державної політики відповідно до прийнятих доктрин, стратегій, концепцій і програм у таких сферах як політична, економічна, соціальна, військова, екологічна, науково-технологічна, інформаційна та т. д.

Рішення на конституційному рівні основних питань функціонування органу спеціального призначення стало відправною точкою початком створення законодавчих основ побудови інституту СБУ. Зрозуміло, що прийняття Основного Закону не могло вирішити всіх завдань, пов'язаних зі створенням законодавчої бази цього інституту, були намічені лише загальні риси, а подальший розвиток і зміцнення основ покладено на поточне законодавство, зокрема Закони «Про службу безпеки України»[1], «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб». Ці нормативно-правові акти зміцнили законодавчі основи державної безпеки, визначили шляхи формування стабільної матеріальної і фінансової бази діяльності функціонування СБУ.

Конкретні способи і шляхи забезпечення національної безпеки України обумовлюються пріоритетом національних інтересів, необхідністю своєчасного вжиття заходів, адекватних характеру і масштабам загроз цим інтересам і ґрунтуються на принципах правової демократичної держави. В умовах глобалізації сучасного світу українське суспільство буде змушене

поступово перейти від етапу становлення національної державності до етапу розширення зони своєї відповідальності за межі власного соціально-державного простору.

З кардинальної геополітичної переорієнтацією України в 2014 році на партнерство з США, НАТО і держави ЄС, її національна політика в сфері інформаційної та кібербезпеки також вибудовується, виходячи із взаємних інтересів протистояння з Росією. А тісна взаємодія з ЄС у сфері інформаційної та кібербезпеки розглядається також і в якості невід'ємної складової євроінтеграційного курсу України. Як зазначалося в березні 2020 року головою Держспецзв'язку України Валентином Петровим, «свідченням того, що Україна є інтегрованою в світову спільноту, в західний світ, в європейську спільноту, є те, що ми не залишені наодинці з нашими кіберзагрозами. Якщо на Україну буде вчинено напад, через пару годин постраждає і весь світ. Це означає, що ми інтегровані в світову кіберекосістему» [2].

Надання Україні сприяння в розвитку національних компетенцій у сфері кібербезпеки стало одним з пріоритетних напрямків політики США і НАТО. Серед конкретних механізмів надання допомоги Україні використовуються трастові фонди НАТО і спеціальні програми, що реалізуються безпосередньо держструктурами США та інших держав-членів НАТО, а також ЄС.

За інформацією озвученою в квітні 2017 року головою СБУ Василем Грицаком, в рамках першого етапу співпраці з Трастовим фондом України - НАТО в сфері кіберзахисту, сукупний обсяг фінансування склав 1 млн євро, через що було закуплено обладнання та програмне забезпечення для оснащення центрів реагування на комп'ютерні інциденти ключових державних інститутів України - зокрема, для Ситуаційного центру СБУ та центру реагування на кіберінциденти Міністерства закордонних справ України. Крім цього НАТО також виявило Україні спонсорську допомогу в

обсязі 300 тис.євро, в тому числі що включала навчання співробітників Служби безпеки України [2].

Діяльність СБУ в області міжнародного співробітництва спрямована на максимальне сприяння реалізації своїх основних завдань через спільну з партнерами протидію загрозам національній і міжнародній безпеці: тероризму, міжнародній організованій злочинності, поширенню зброї масового знищення, боротьби з корупцією, контрабандою, незаконною міграцією і інших. Ефективність протидії цим загрозам залежить від рівня взаємодії як на двосторонньому рівні, так і в рамках міжнародних організацій.

У чинному законодавстві в сфері функціонування СБУ, на сьогодні імплементуються міжнародні правові акти, а також відбувається гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами, в основу яких, як відомо, було покладено Загальну декларацію прав і свобод людини, прийняту ООН в 1948 році.

Слід зазначити, що розвиток і зміцнення міжнародного співробітництва України цілком логічно ставить її перед необхідністю подальшої гармонізації національного законодавства та міжнародного права. До основних завдань даного процесу слід віднести:

- надання гарантій безпеки і істотне зниження ризиків війни проти України;
- зміцнення Україною своєї територіальної цілісності, силовим основам протистояння сепаратизму;
- активізація економіки, приплив інвестицій;
- отримання вигідних контрактів для військово-промислового комплексу України;
- надання Україні можливості зміцнити свої позиції у відносно «теплих», сприятливих геополітичних умовах;
- подолання військового конфлікту між Україною та Росією.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що національна безпека може бути гарантована за допомогою потужного потенціалу стримування або за рахунок участі країни у впливових потужних організаціях. Зміцнення держави, забезпечення постійного зростання всіх складових могутності країни - політичної, економічної, військової та отримання максимально високих гарантій зовнішньої безпеки можливо лише за умови інтеграції в євроатлантичне співтовариство, а також при належному правовому регулюванні цього інституту.

Література

1. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
2. Міжнародне співробітництво та закордонна допомога Україні в сфері кібербезпеки. URL: <https://russiancouncil.ru/cyberukraine-foreignaid>